

ELEŞTİREL OKUMA, YAZMA VE ETKİNLİK KİTABI

BİR ÇANAKKALE DESTANI

DENİZDE KOPAN FIRTINA

ÜCRETSİZDİR

GİRİŞ

“Çocuklara yalnızca okumayı öğretmek marifet değildir. Asıl meziyet çocuklara düşünmeyi ve sorgulamayı öğretmektir,” der George Carlin. Biz de çocukların –okumanın keyfine varırken– eleştirel düşünebilmelerini, kitabı farklı açılardan değerlendirirken eğlenebilmelerini amaçladık. Düşünme kapasitesini ve kültür seviyesini yükselten kitap okuma alışkanlığına bir de eleştirel okuma becerisi eklenirse çocuklar, çevrelerinde olup biteni doğru algılayıp doğru yorumlarlar.

Descartes, “İyi kitaplar okumak, geçmiş yüzyılların en iyi insanlarıyla sohbet etmek gibidir,” demiştir. Tarih okumak da böyledir. Tarih öğrenmek, insanın, geçmişinden ders alarak geleceğine yön vermesini sağlar. Tarih, insanın düşünme gücünü geliştirir, olaylara geniş açıdan bakmayı ve olayları her yönüyle incelemeyi öğretir.

Tarihe bakmak, geçmişte olmuş bitmiş olayları okumak bize; geçmişte yapılan hataların, başarısızlıkların, kayıpların tekrarlanmaması için tedbirler alma becerisini kazandırır. Ayrıca geçmişteki başarılardan yararlanarak günümüzde onları yeniden gerçekleştirebilmemiz konusunda bize yol gösterir. Geçmiş, geleceğe ışık tutar. Bu nedenle tarih bilmek, çeşitli olayların ve toplumların hayatlarından kesitler sunar.

Özetle tarih bilgisi insana, sebep ve sonuçları iyi tahlil ederek geleceğe emin adımlarla ilerleme öngörüsü kazandırır. Tarih okumak; bilgelik, mizah yeteneği, derin düşünebilme,

mantık ve tartışma, neden-sonuç ilişkisi kurabilme gibi beceriler kazanmanıza da yardım eder.

Okuduğunuz “Bir Çanakkale Destanı – Denizde Kopan Fırtına” adlı kitap ile tarihte yolculuk ederken, hazırladığımız bu eleştirel okuma, yazma ve etkinlik kitabıyla birçok alanda gelişmeniz hedeflenmiştir. Bu kitabın sağlayacağı katkılar aşağıda sıralanmıştır:

- Her bölüm için hazırlanan sorularla okuma ve anlamamanın desteklenmesi,
- Düşünme becerilerinin desteklenmesi,
- Tarihe karşı merak ve ilgi uyandırılması,
- Yapararak ve yaşayarak öğrenme deneyimi kazandırılması,
- Okuma sonrası etkinliklerle kitaba yorum katılması,
- Merak duygusunun güdülenmesi,
- Okurun araştırma yapmaya sevk edilmesi,
- Farklı etkinliklerle kitap okuma alışkanlığı kazanmanın desteklenmesi,
- Geçmişle günümüz arasında bağ kurulması, benzerlik ve farklılıkları kavranması.

Okuduğunuz “Bir Çanakkale Destanı – Denizde Kopan Fırtına” adlı kitabın çalışmalarını her bölümün sonunda yapmanızı tavsiye ederiz.

Bu eleştirel okuma, yazma ve etkinlik kitabı, okuma serüveninizde değerli bir yardımcınız olacaktır.

1. BÖLÜM: BİR KÖY

Yeni Kelimelerim: ayaz, pekmez, bakraç, pehlivan, ağa, şehit, gazi, göçmen, muhtar, şehadet, feda, yas, siper, yiğit, reis, keder, cephe, müsaade, nara, şerbet, zırh, cengâver, ok, çevik, sancak, tez, okçu

1. Köy meydanındaki tartışmaların sebebi neydi?

.....
.....

2. Mustafa'nın köy meydanında gördüklerine inanmamasının sebebi neydi?

.....
.....

3. Mustafa'nın köy meydanında tartışırken gördüğü dört kişinin ortak özelliği neydi?

.....
.....

4. Meydandaki kalabalıkta Mustafa'nın dikkatini çeken muhtar nerede ve nasıl gazi olmuştu?

.....
.....
.....

Değerli Çocuklar, Balkan Savaşlarını araştırın ve tarihimiz açısından önemini yazın.

.....
.....
.....
.....
.....

5. Meydandaki telaşlı kalabalığı susturmaya çalışan Pehlivan Musa'nın "Düşmansa düşman! Osmanlı bu, ne zaman dost görmüş ki? Osmanlı bu, ne zaman düşmansız kalmış ki?" (s.19) sözleri size Osmanlı Devleti'yle ilgili nasıl ipuçları verdi?

.....
.....
.....

6. Mustafa, köy meydanında Demirci Mehmet'ten hangi sözleri duydu? Bu sözlerle Demirci Mehmet ne anlatmak istedi?

.....
.....
.....

7. Kalabalık arasındaki Muhtar, köylüyü telaşlandıran düşmanla ilgili neler düşünüyordu?

.....

.....
.....
8. Yoğurtçu Halil Ağa, düşmanı nasıl yeneceğimizi düşünüyordu?

.....
.....
9. Yoğurtçu Halil Ağa konuşmasının sonunda, daha on beşinde olan Mustafa ve arkadaşlarının da gerekirse vatan için canını feda edeceklerini söyledi ve Mustafa, “Vatana canımız feda!” (s.21) diyerek ona katıldı. Henüz sizlerin yaşında olan çocukların da vatan için savaştıklarını düşünmek sizde nasıl hisler uyandırdı?

.....
.....
10. Mustafa'nın cevabı yüzünden gözleri dolan Akıncı Ömer'e yaklaşan Demirci Mehmet neler söyledi? Bu sözlerden yola çıkarak biz Türklerin, vatanımızla ilgili düşüncelerimizi yorumlayın.

.....
.....
11. Akıncı Ömer'in Balkan Savaşlarında nasıl savaştığını düşünerek Türk askerinin genel özelliklerini yazın. Ömer'in

Akıncı adını nereden aldığını da ekleyin.

.....
.....
12. Ak Sakallı Dünder Reis kimdir? Açıklayın.

Değerli Çocuklar, Seddülbahir'in neresi olduğunu ve Çanakkale Savaşı'ndaki önemini araştırın.

13. Mustafa, “Neden vatanımıza saldırırlar, Reis'im” (s.23) diye sorunca Dünder Reis nasıl cevap verdi? Bu cevaptan yola çıkarak ülkemizin konumuyla ilgili yorum yapın.

.....
.....
14. Dünder Reis, Mustafa'ya vatanla ilgili neler söyledi? Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

15. Mustafa “Ne zaman gerekirse ben de senin gibi cepheye koşarım, baba,” (s.25) diyerek hangi yönünü ortaya koyuyordu?

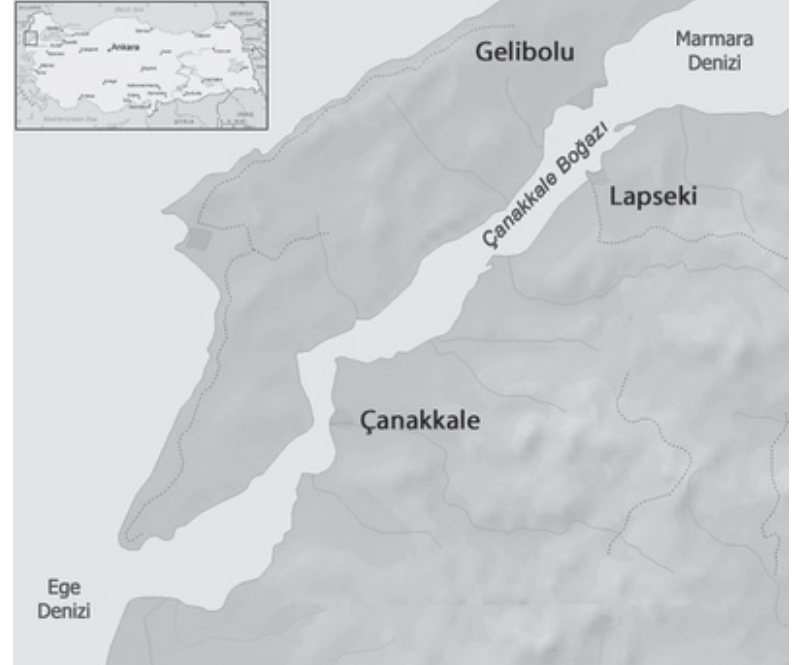
16. Ak Sakallı Reis’e göre kapıya dayanan düşmanın Türklerle ilgili bilmediği şey neydi?

17. Ak Sakallı Reis, Fatih Sultan Mehmet ve Ulubatlı Hasan’la ilgili neler anlattı? Sizce bunları anlatmasının asıl nedeni neydi?

18. Ak Sakallı Reis’in anlattıklarından, tarihimizle ilgili nasıl bir ders çıkartmak gerekir?

2. BÖLÜM: İLK PATLAMA

Yeni Kelimelerim: boğaz, top, delikanlı, yiğit, torpido, kruvazör, patika, tabya, yüzbaşı, çevik

1. Haritadan yola çıkarak Çanakkale Boğazi’nin jeopolitik konumu hakkındaki görüşlerinizi yazın.